

(המשך מעמוד 17)

אחרי מלחמת שלושים השנים, עד שקמה גרמניה מאוחדת, שנקראה כפי הגרמנים "הרייך השני". הרייך ה' ראשון' היה קיים בימי הביניים, והיה מפולג ורופף.

במשך 200 שנים אלה היו מל' חמות, ניצחונות ומפלות. הנסיכים התנגדו לאיחוד בכל כוחם, כי כל אחד מהם רצה לשמור על כוחו וכוחותיו.

המערב כפראנקפורט-על-נהר-מיינ או אורח המזרח כפראנקפורט-על-נהר אורד.

הסממנים הראשונים להתעוררות התחושה הלאומית המשותפת ניכרים זה מכבר. במערב גוברים הדיכורים על גרמניה האחרת" — זו שבמזרח. המעוררת סקרנות. אנשיהשמאל רר צים לתמוך במתנגדיהמישטר" במיד רח, אנשיהתעשייה מחפשים שם

מילחמת שלושים השנה: חייל רוצח אזרחים הטראומה של השואה

שווקים. ואילו במזרח גוברת האהדה לתנועת-השלום" שבמערב.

שתי הגרמניות משקות בהצלחה רכה ברגשות של מעצמות-העל, החול- שות עליהן. במערב מוצגת הנטיה אל המזרח כחלק מן המאמץ המערבי לקעקע את האימפריה הסובייטית, ולמצוא מסילות אל לב גרמניה המיד רחית. כדי לשחררה מעול הקומוניזם. במזרח מוצגת הנטיה אל המערב כתמיכה במתנגדי הטילים האמרי קאיים ובשוחרי ה"רטאנט" — שהיא מילת-ססס במזרח.

אולם בשתי המעצמות הת- חילו האנצנטות לקלוט סימנים מדראיגים.

אליהתעשייה השולטים במערב גרמניה התחילו להפר בגלוי את פקר דות האמריקאים. בניגוד להוראת וושינגטון תמכו בהנחת צינור-ענק, המוביל גז טיבעי סובייטי למערב. עכשיו הם מאיימים כחוקיקת חוק מיוחד, שיאסור על חברות גרמניות לצאת להוראת החרם האמריקאי על יצוא טכנולוגיה מתקדמת לגוש הקר מוניסטי.

מנהיגי-המפלגה כמזרח, מצידם, מנצלים את מאבקהכוח הסמויים בקרמלין כדי להשיג מידה של עצ' מאות. פראבדה ואחיותיה מגנות בטונים גבוהים את הנקמנות" של גרמניה המערבית, ומוזהרות מפני כל התקרבות אליה. אך תוכנית הביקור של הונקר במערב לא בוטלה.

המטוטלת זזה שוב

איש אינו מצפה להתפתח דר' מאתית, שתשנה כרלילה את מפת אירופה ומאזן-הכוחות העולמי. אף רבים חשים שהמטוטלת הגרמנית החלה לנוע בכיוון חדש.

בשעתו היה שארל הרגול הראשון בין מדינאי המערב שחזה מראש את המר של סין בכרית-המועצות, ושטען כי זאת תהיה התופעה החשובה ביותר במחצית השנייה של המאה ה-20. לפני כן חזה וינסטון צ'רצ'יל את הקרע בין יוגוסלאוויה וברית-המועצות.

ביום אפשר להינבא כי חוקי היסוד של הדיסטוריה הגר' מניית פועלים שוב. הלאומיות הגרמנית שהיתה רדומה בי משך יותר משנות-ידור בי עלקבות הזוועה הנאצית. מי תחילה להתעורר.

הנטיה הטיבעית של שתי הגר' מניית להיעזר זו בזו כדי להגיע למידה כלשהי של עצמאות תתחוק אף היא. לגבי היסטוריונים, אין בכך פלא. הוכח בזמן כי התודעה הלאומית של העמים היא כוח כביר, ולא ננקל ניתן לדכאה לאורך ימים. 40 שנים היא תקופה ארוכה, ואין ספק כי הברחה הגרמנית מן הלאומיות מתקרבת ל' סינמה, וכי התהליך הנגדי כבר התחיל. השאלה רק אם היא תוביל שוב להזומה שתזעזע את ה' עולם, כפי שהוששים בעלי-הזיכרונות, או שהסעם תתבטא הלאומיות החדשה כמושגים חיוביים, כגון שלום, נייטרליות ומניעת השואה הגרעינית.

בורגנים נגד צבא המלך הלאומיות היתה של השמאל

(המשך מעמוד 7)

היתה לכך תוצאה חשובה: כניצג הממשלה, לא התכוון זמיר להופיע בבית-המישפט ולטעון נגד העתרה. בכך סולק בורג, למעשה, מתפקיד היו"ר.

בו זמנית נקט נשיא המדינה, חיים הרצוג, יוזמה בלתי-רגילה. הרצוג, המתגלה מיום ליום יותר כנשיא פעיל, המוכן למלא את החלל הריק שנוצר בצמרת המדינה. קרא אליו את משה שחל, והביע את דאגתו מאי-בחרת יו"ר ומאי- כינוס הכנסת.

ביום השני השבוע עמדו שלושת השופטים של בית-המישפט העליון, בראשות הנשיא מאיר שמגר, לרון כעיתרת הרשימה המתקדמת. כדי לקדם את פני הרעה הוריע נציג היועץ המישפטי, עורך-הדין רנאטו יאראק, כי בורג יפנה את מקומו לזקן חברי הכנסת שאינו שר. הוא גם הוריע כי מוסדות הכנסת יגישים להפעלתה, על-סמך הודעה כפולה זו יעץ שמגר לעותרים לוותר על עתירתם, אך הוסיף רמו עבה: אומנם אין הוא הפך במצב שבו תפעל הכנסת תחת אימת בית-המישפט, אך אם לא תמלא הכנסת את תפקידה בהקדם האפשרי, פתוחות דלתות בית-המישפט לפני העותרים.

היתה זאת הזמנה להגיש עתירה חדשה, אם לא תבחר הכנסת ביו"ר קבוע. באתה שעה התכנסה הוועדה המסדרת כמתרף הכנסת. למעשה הוכרע הקרב עוד לפני פתיחת הישיבה: פעולת הרשימה המתקדמת, קביעת בית-המישפט והתערבות נ' שיא-המדינה עשו את שלהם. הוסכם על הכל, כי תפקידו של בורג הסתיים, וכי את תפקידו זקן חברי-הכנסת ימלא הבא בתור: אבא אבן, ליד 27 בפברואר 1915 בקיפסאו, רוסי אפריקה. (כורג נולד ב'1 בינואר 1909 בעיר דרוזן במזרח-גרמניה. הוותיק שבחברי-הכנסת, תופיק טובי, נולד רק ב'11 במאי 1922, בחיפה).

רק כאן התלקח הקרב החדש. אומנם, שחל שינה את טעמו והציע כי היו"ר ייבחר מייד בישיבה הקרובה, ושזו תכונס בשבוע הבא. נראה כי שחל היה בטוח כי מועמד המערב, שלמה הילל, ייבחר.

לעומת זאת רצה קורפו לכפות על אבא אבן שלא לכנס את הכנסת ולא להביא לבחירת יו"ר קבוע, על פי אשך תוקם הממשלה החדשה. הוא רצה שהאסימון יישאר מונח על שולחן המישחקים.

אולם היועץ המישפטי לממשלה, זמיר, והיועץ המישפטי של הכנסת, עינבר, קבעו שניהם שאי-אפשר לכפות דבר על אבן. יו"ר הכנסת — גם זמני, כמיקרה זה — חופשי לגמרי בקביעת סדר-היום של הכנסת. הוא לבדו מוסמך, על-פי התקנון, להחליט מתי לכנס את הכנסת, ומה יהיה סדר-יומה. כמו בורג לפניו, אין אבן מוסמך למלא תפקידים המוטלים על יו"ר הכנסת כחוקים השונים, אך הוא מוסמך למלא את תפקיד היו"ר לגבי עבודת הכנסת עצמה.

אבן הוא איש-מיסלגה, ויש להניח כי יפעל על פי רצון מיסלגתו. אך יש לו גם אינטרס אישי: הוא חושש מאוד שאם יתחיל למלא את תפקיד היו"ר הזמני, יגבר עליו הלחץ לקבל את התפקיד הזה לצמיתות — כך שייצא ממעגל המועמדים לתפקיד שריהחזי, ולממשלה בכלל. לכן הוא מעוניין להביא באופן רחוק לבחירת יו"ר קבוע. אחרי כל התככים, הקנוניות וההת- מקחיות, יתכן מאוד שזה אשר יקרה. אך בנייתים כיוו העסקנים את הכנסת, השפילו אותה עד עפר והוכיחו תוך כדי כך שהדמוקרטיה הישראלית אכן עומדת על כרעי תרנגולת.

שר צרפתי אמר פעם שהמלחמה היא עניין רציני מדי מכדי להשאירה בידי הגנרלים. השבוע הוכח כי הדמוקרטיה היא עניין רציני מדי מכדי להשאירה בידי חברי-הכנסת.

תמרורים

נחוגו ♦ בטווינסבורג, אוהיו, ארצות-הברית, עליידי אלף זוגות תאר מים, במשך יומיים, חגיגתיים התאר מים. טווינסבורג (שפירושו שמה בעב' רית: עיר-התאומים) קרואה על שם התאומים אהרון ומשה וילקוכם, שי התיישבו במקום לפני 167 שנים, נשאו שתי אחיות, ילדו מיספר זהה של ילדים, נפטרו באותו יום, מאותה מחלה, ונקברו בקבר אחד.

נחוג ♦ יוסי-הולדתו ה'60 של ספח גרוסר, שרה-החקלאות, ליד תל-אביב, נכדו של בעל הכרכרה שבה הובל הרצל, בעת ביקורו בארץ, בסוף המאה הקודמת, לירושלים ובנו של רצען ריתמות לכהמות. גרופר גדל, בסופו של דבר, בעתלית, כאיכר המתגאה על כך שאחת מכתפיו נמוכה מרעותה בגלל הכוח שהיה צריך להפעיל על המחרשה שבה חרש, בנעוריו, שמונה שעות ביום. גרופר, שהיה כמה פעמים ראש מועצת עתלית וסגן שרה-החקלאות (שמוחה ארליך היה השר) הוא אב לשלושה בנים: דורון והתאומים יודי ויהונתן.

נחוג ♦ יוסי-הולדתו ה'61 של שמעון פרס, בעיצומם של נסיונותיו להרכיב ממשלה. פרס היה מזכיר הנוער העובד בגיל 25, מנכ"ל מישרד הביטחון בגיל 32, סגן שרה-הביטחון בגיל 37, שרה-החבורה בגיל 47 ושר- הביטחון בגיל 51.

נחוג ♦ יוסי-הולדתו ה'66 של קספר (קאפא) ויינברגר, שר- ההגנה של ארצות-הברית, מיישפטן לפי השכלתו ואיש-עסקים לפי נסיונו, שעלה מחבר בית-המחוקקים המקומי של מדינת קליפורניה לממונה על התקציב והמישרת שר הבריאות, החינוך והסעד בממשלת ריצ'ארד ניקסון. ויינברגר, קציני-מודיעין (ברד' גת סרו) בחזית היפאנית במלחמת- העולם, גילה עוד בצעירותו עניין בפוליטיקה, כאשר היה קורא, מדי יום, בהיותו תלמיד בית-הספר התיכון, לשם תענוג, את דברי הקונגרס, הסטנוגר- מה היומית של ישיבות בית-הנבחרים האמריקאי.

נחוג ♦ יוסי-הולדתו ה'75 של ר"ר (לכלכלה) ראובן רודולף הכט, בעל ממגורות דגון בחיפה ולשעבר יועצו האישי (ללא שכר) של ראש הממשלה מנחם בגין. הכט, ליד בלגיה שגדל בשווייץ ושנישא ביוגוסלביה, בשבוע שבו פלשו אליה הנאצים, הוא בן מישפחת מפעילי ספינות על נהר הריין ומאחזני תבואות בממגורות, שקיבל בשנת 1950, מממשלת ישראל, זיכיון ל-51 שנה להפעלת הממגורות בחיפה (ולאחרונה כאשדוד), רכזן נשאות מן הספינות כשני מיליון טונות גרעיני מוזן ומיספוא לשנה.

נפטרה ♦ במוסקבה, בגיל 55, טיגרן פטרוסיאן, מי שהיה בגיל 34 אלוף העולם בשחמט (לאחר שנבר על מיכאיל בוטביניק). פטרוסיאן, יליד גרוזיה, עסק גם בעיתונאות שחמט ואף פירסם ספר (שחמט ופילוסופיה) אך במיוחד נודע בהקפדתו לשמור מרחק מאמני שחמט שערקו מברית- המועצות ככמקרהו של ויקטור קורצ'נוי, שאת ידו סירב פטרוסיאן ללחוז לפני מישחק על אליפות העולם ואף ררש שי'קצו לו חדר-אוכל חדר-שירותים בנפרד מקורצ'נוי.

נפטרה ♦ בתל-אביב, בגיל 81, יעקב אבא, מראשוני התיאטרון העברי, שהחל את רכבו כשחקן התיאטרונות הסאטיריים הקומקום והמטאטא, המשך בתיאטרון המסחרי (כנר על הגג) וסיים את ימיו כסדרן בכניסה לתיאטרון הבימה.

נפטרה ♦ כסטראפורד-אוך איוון, כאנגליה, חודש לפני יום- הולדתו ה'90, ג'וז' בואינטון פריסטליי, סופר אנגלי פורה (למעלה מ'30 ספרים), שנודע במיוחד כשיחות-הארגעה שלו בבי-בי-סי של לונדון, בימי מלחמת-העולם. רבים מספריו של פריסטליי, שנישאו שלוש פעמים, ושהפך מקצין קרבי של מלחמת-העולם הראשונה למתנגד נמרץ של החימוש הגרעיני, תורגמו לעברית והיו לרבי-מכר של הוצאת עם עובד בשנות ה'40 (אור יום בשבת).

הביריון של אירופה

אשר קם סוף-סוף, הרייך השני' של גרמניה המאוחדת, כשרה הקרב של המלחמה בצרפת (1870), הוא צבר במהרה כוח כלכלי אדיר. הלאומיות הפכה ללאומנות שלוחת רסן.

כמו נער שצמח מהר מדי, והתחוק יותר מדי, הסכה גר' מניה המאוחדת הבריון של אירופה. היא התמטטה אחרי מאבקי-איתנים במלחמת-העור לם הראשונה.

בעיקבות המלחמה הושפלה גר' מניה, קרעו ממנה שטחים מכל ה' צדדים, אך המדינה לא חולקה. הש' פלה המשבר הולידו את היטלר ואת מלחמת-העולם השנייה, ומאו חזרה גרמניה למצבה הקודם: מדינה מחר לקת בלב אירופה, שרה-קרב פוטני ציילי לאמריקאים ולסובייטים.

גרמני צעיר ומשכיל, המצוי בתול- רות עמו, יעמוד בנקל על הרמיון. מבחינה זאת לא חשוב אם הוא אזרח